

Posudek vedoucího diplomové práce

Název: Historické a literární šifry jako téma v informatickém vzdělávání
Autor: Bc. Václav Vlnas
Vedoucí: PhDr. Michal Musílek, Ph.D.
Oponent: doc. RNDr. Štěpán Hubálovský, Ph.D.

Diplomová práce propojuje obory studované autorem práce – učitelství informatiky a učitelství dějepisu. Diplomant navázal na zdařilou bakalářskou práci, ve které se věnoval šifrované korespondenci Otavia Piccolominiho, dochované ve Státním oblastním archivu Zámrsk. Zatímco bakalářská práce byla založena na bádání v archivu a následné analýze objevených šifrových textů, hodnocená diplomová práce spočívala zejména ve vytvoření pracovních listů a následném ověření jejich účelnosti a kvality ve výuce na střední škole.

Práce sestává z teoretické, praktické a empirické části, které odpovídají postupně první, druhé a třetí kapitole práce. V úvodu práce diplomant uvádí cíl práce a popisuje strukturu jednotlivých kapitol. Následuje teoretická část, odpovídající první kapitole, která se postupně věnuje motivaci, klíčovými kompetencím žáků, formám a metodám výuky, vymezení kryptologických pojmů a typům ručních šifer. Druhá kapitola představuje praktickou část práce, v rámci níž autor vytváří sadu pracovních listů pro použití ve výuce. Praktické listy jsou graficky zdařilé a jejich obsah odpovídá účelu, pro který byly zpracovány. Pozitivem je využití publikačního nástroje Canva (<https://www.canva.com>) a využití QR kódů vytvořených prostřednictvím webové aplikace QR generátor (<https://www.qrgenerator.cz/>), naopak určitým negativem je omezení typů šifer na monoalfabetické substituční šifry a omezení metod luštění na frekvenční analýzu, které v důsledku vedlo k vytvoření pouze tří pracovních listů.

Třetí kapitola představuje empirickou část práce. Tato část není metodologicky zcela zvládnuta. Diplomant vhodně stanovuje výzkumné otázky, i když vhodnější by bylo ptát se na míru naplnění cílů při využití pracovních listů ve výuce a nestavět otázky dichotomicky (ano X ne). Nepříliš vhodně formulované jsou však hypotézy. Dále autor popisuje experimentální výuku s využitím připravených pracovních listů a uvádí výsledky jednoduchého dotazníkového šetření, které prezentuje formou sloupcových diagramů a komentuje. Diskusi výsledků šetření však chybně nazývá testováním hypotéz, ačkoliv se o testování hypotéz v běžném smyslu slova nejedná! Odpovědi na výzkumné otázky formuluje diplomant v podstatě správně, z formulací je zřejmé, že si je vědom skutečnosti, že zjištěné závěry platí beze zbytku pouze pro skupinu žáků, kteří absolvovali výuku s využitím připravených pracovních listů. Přesto by bylo správnější tuto skutečnost explicitně zdůraznit v textu práce. Následuje závěr, který shrnuje dosažené výsledky a konstatuje splnění cíle práce.

Rozsah práce: 92 stran textu, 33 stran příloh
Formální úprava: odpovídá vnitřním předpisům UHK
Logická struktura: práce je vhodně členěna do kapitol a podkapitol
Bibliografické citace: odpovídají normě ČSN ISO 690, 15 knih, 2 on-line dokumenty
Cíle práce: cíl práce je jasně deklarován v úvodu práce, v závěru práce autor konstatuje jeho splnění

Teoretická část práce pokrývá vše potřebné k porozumění tématu práce a oblastem s ním souvisejícím. Z hlediska vlastního přínosu autora je významná praktická část práce, vytvořené pracovní listy jsou graficky zdařilé, motivují žáky k práci s šifrovými texty. Jisté rezervy jsou v empirické části práce, kde diplomant neuchopil vhodně formulaci hypotéz a nesprávně používá pojem testování hypotéz. Přesto empirická část práce přináší výsledky, které potvrzují užitečnost a silný motivační potenciál literárních a historických šifer pro netradiční práci s informacemi. Na základě předložené práce konstatuji, že autor splnil vytčené cíle. Práci doporučuji připustit k obhajobě a vzhledem k uvedeným omezením a nepřesnostem navrhuji hodnocení C.

V Hradci Králové dne 16. 8. 2019